

ΚΥΠΡΙΑΚΑ ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ.

ΤΑ ΥΠΟ ΤΩΝ ΡΩΜΑΙΩΝ

ΑΠΟ ΑΓΓΟΥΣΤΟΥ ΜΕΧΡΙ ΜΑΞΙΜΙΝΟΥ ΚΟΠΕΝΤΑ.

Τὰ ἐν Κύπρῳ ὅπερ τῶν Ῥωμαίων κοπέντα νομίσματα φέρουσιν εἰς τὸ ἐν μέρος τὴν κεφαλὴν τοῦ Ῥωμαίου αὐτοκράτορος, ἐπὶ δὲ τοῦ ἑτέρου τὸν ναὸν τῆς ἐν Παλαιπόλιστρῳ Ἀφροδίτης, καὶ ἐνίστε Δίος τὸν Σαλαμίνιον. Εἰσὶ δὲ γαλαξί, καὶ μόνον ἐκόπησαν ἀργυρῷ δίδραχμα καὶ τετράδραχμα κατὰ τὰ τρία τελευταῖα ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Οὔεσπεσιανοῦ, ὅτε δὲ Τίτος καὶ δ. Δομητιανὸς ἡσαν Καίσαρες.

Τὰ νομίσματα ταῦτα μέγρε τοῦ αὐτοκράτορος Δραῦσου ἐπιγράφονται Λατινιστί, ἐπὶ δὲ Κλαυδίου τὸ ὄπισθεν μέρος ἐπιγράφεται Ἐλληνιστί· μετὰ τοῦτον δὲ τὸν αὐτοκράτορα ἐπιγράφονται καὶ εἰς τὰ δύο μέρη μόνον Ἐλληνιστί.

ΤΑ ΕΠΙΑΥΓΟΥΣΤΟΥ.

1) Ἐμπ. Caesar Divi. F. Κεφαλὴ γυμνὴ Αὐγούστου πρὸς τὰ δεξιά.

*Οπ. A. Plautius Procos. Ναὸς τῆς Παρθίας Ἀφροδίτης.

2) Ἐμπ. Imp. Caesar. Divi. Κεφαλὴ γυμνὴ Αὐγούστου πρὸς τὰ δεξιά.

*Οπ. A. Plautius Procos. Εἰκὼν τῆς Ἀφροδίτης τῆς Παρθίας ἐν ναῷ Ιδεάζοντος ρυθμοῦ κειμένῳ μεταξὺ δύο θυμιατηρίων. Κάτω τοῦ ναοῦ ἡμικυκλοειδὲς προσάλιτον, ἐν φι ἐνίστε ιχθύς.

3) Ἐμπ. Imp. Augustus. Κεφαλὴ Αὐγούστου ἐστεμμένη.

*Οπ. S. C. Ἐν τῷ μέσῳ στέμμα.

ΤΑ ΤΗΣ ΛΙΒΙΑΣ.

4) Ἐμπ. Livia Imp. Caesar. Κεφαλὴ Λιβίας.

*Οπ. A. Plautius Procos. Ναὸς τῆς Παρθίας Ἀφροδίτης.

ΤΑ ΤΟΥ ΝΕΩΤΕΡΟΥ ΔΡΟΥΣΟΥ.

5) Ἐμπ. Drusus Caesari. Κεφαλὴ γυμνὴ Δροῦσου.

*Οπ. Ναὸς τῆς Παρθίας Ἀφροδίτης.

6) Ἐμπ. Drusus Caesar. Κεφαλὴ γυμνὴ Δροῦσου πρὸς τὰ δεξιά.

*Οπ. Ζεὺς Σαλαμίνιος ὄρθιος ἐνδεδυμένος. Χρατῶν ἐν τῇ δεξιᾷ δόρυ, ἐφ' οὐ καθηταὶ ἀετός· ἀριστερὰ δὲ εὑρίσκεται ὁ ναὸς τῆς Παρθίας Ἀφροδίτης, καὶ ἐν τῷ μέσῳ τὸ σύμβολον αὐτῆς, ἐκατέρωθεν δὲ τοῦ ναοῦ λυχνίατο δὲ αὐτοῦ ἡμικυκλοειδὲς προσάλιτον.

*Αριστερὰ τὰ νομίσματα ταῦτα δὲν φέρουσιν εἰς τὸ ὄπισθεν μέρος τὴν ἐπιγραφήν.

ΤΑ ΤΟΥ ΚΛΑΥΔΙΟΥ.

7) Ἐμπ. Ti. Claudio Caesar Aug. P. M. G. R. Κεφαλὴ πρὸς τὰ δεξιά δαφνηφόρου Κλαυδίου.

*Οπ. «Κοινον Κυπριων» ἐν στεφάνῳ δάφνης.

8) Ἐτερον ὅμοιον τούτῳ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ συλλογῇ ὑπάρχει, ἀλλὰ μικρότερον.

9) Ἐμπ. Ti. Claudio Caesar. Aug. Κεφαλὴ δαφνηφόρου Κλαυδίου.

*Οπ. «Κοινον Κυπριων» . . . ἐν στεφάνῳ ἐκ δάφνης.

10) Ἐμπ. Ἐτερον ὅμοιον μετὰ τῆς εἰκόνος Κλαυδίου, ὃς ἀνωτέρω.

*Οπ. «Ἐπι Κοινον Προκλου Ανθυπατα», καὶ ἐν τῷ πεδίῳ Κυπριων.

11) Ἐμπ. . . . Claudio Cæsar. Aug. P. M. Κεφαλὴ δαφνηφόρου Κλαυδίου.

*Οπ. «Κοινον Κυπριων» . . . ἐν στεφάνῳ δάφνης.

12) Ἐμπ. Cæsar Aug. P. M. Tr. P. Imp. Κεφαλὴ δαφνηφόρος τοῦ Κλαυδίου.

*Οπ. «Κοινον Κυπριων» ἐν στεφάνῳ δάφνης.

13) Ἐμπ. Claudio Cæsar Aug. P. M. Tr. II. Κεφαλὴ γυμνή.

*Οπ. «Κωινον» (οὕτω) «Κυπριων» ἐν στεφάνῳ δάφνης.

ΤΑ ΤΟΥ ΓΑΛΒΑ.

14) Ἐμπ. «Γαλβας Σεβαστος». Κεφαλὴ πρὸς τὰ δεξιά δαφνηφόρος τοῦ Γαλβα.

*Οπ. «Κοινον Κυπριων ετους Α'». Ζεὺς ὄρθιος φέρων χλαμύδα, χρατῶν ἐν τῇ δεξιᾷ ἄγγειον καὶ σχηματρον ἐν τῇ ἀριστερᾷ, ἐφ' οὐ καθηταὶ ἀετός.

15) Ἐμπ. «Σεβαστος Γαλβας», Δαφνηφόρος κεφαλὴ τοῦ Γαλβα πρὸς τὰ δεξιά.

*Οπ. «Κοινον Κυπριων ετους Β'». Τὸ σύμβολον τῆς Παρθίας Ἀφροδίτης ἐν τῷ ναῷ μεταξὺ δύο λυχνιῶν ὑπεράνω ἀστήρ.

ΤΑ ΤΟΥ ΟΥΕΣΠΕΖΙΑΝΟΥ.

16) Ἐμπ. «Αυτοκρατωρ Ουεσπεσιανος Καισαρ». Κεφαλὴ δαφνηφόρος Ουεσπεσιανοῦ πρὸς τὰ ἀριστερά.

*Οπ. «Ετους νεου ιερου Η'». Τὸ σύμβολον τῆς Παρθίας Ἀφροδίτης μεταξὺ δύο ἀστέρων ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ναοῦ αὐτῆς.

17) Ἐμπ. Ἡ αὐτὴ ἐπιγραφὴ καὶ ἡ αὐτὴ κεφαλὴ δαφνηφόρης αὐτέναντι αὐτῆς κεφαλὴ Ἀντωνίου.

*Οπ. «Ετους νεου ιερου Η'». Τὸ σύμβολον τῆς Παρθίας Ἀφροδίτης ἐν τῷ ναῷ αὐτῆς.

18) Ἐμπ. «Ἐτερον σχεδὸν ὅμοιον τῷ προτέρῳ.

19) Ἐμπ. «Ουεσπασιανος Σεβαστος». Κεφαλὴ δαφνηφόρος Ουεσπεσιανοῦ πρὸς τὰ δεξιά.

*Οπ. «Κοινον Κυπριων ζτους Η'». Τὸ σύμβολον τῆς Παρθίας Ἀφροδίτης μεταξὺ δύο ἀστέρων ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ναοῦ αὐτῆς.

20) Ἐμπ. «Αυτοκρατωρ Ουεσπασιανος Καισαρ». Ἡ αὐτὴ κεφαλὴ ἀριστερά.

*Οπ. «Ετους νεου ιερου Η'». Ζεὺς ιστάμενος χλαμύδα ἐνδεδυμένος, χρατῶν ἐν τῇ δεξιᾷ ἄγγειον, ἐν δὲ τῇ ἀριστερᾷ δόρυ, ἐπὶ τοῦ ὄπισθεν καθηταὶ ἀετός.

21) Ἐμπ. «Αυτοκρατωρ Ουεσπασιανος Σεβαστος». Ἡ αὐτὴ κεφαλὴ δαφνηφόρος πρὸς τὰ δεξιά.

*Οπ. «Κοινον Κυπριων ετους Η'». Ἡ αὐτὴ τοῦ Διὸς κεφαλὴ.

22) Ἐμπ. «Ουεσπεσιανος Σεβαστος». Ἡ αὐτὴ δαφνηφόρος κεφαλὴ Ουεσπεσιανοῦ πρὸς τὰ δεξιά.

*Οπ. «Κοινον Κυπριων ετους Η'». Ἡ αὐτὴ τοῦ Διὸς εἰκών.

23) Ἐμπ. «Αύτοκρατωρ Ουεσπασιανος Καισαρ». Κεφαλὴ δαφνηφόρος Ουεσπεσιανοῦ πρὸς τὰ ἀριστερά.

*Οπ. «Ετους νεου ιερου Θ'». Ναὸς τῆς Παρθίας Ἀφροδίτης.

24) Ἐμπ. «Ἐτερον σχεδὸν ὅμοιον τῷ ρήθεντι.

25) Ἐμπ. «Αυτοκρατωρ Ουεσπασιανος Καισαρ». Ἡ αὐτὴ κεφαλὴ πρὸς τὰ ἀριστερά.

*Οπ. «Ετους νεου ιερου Θ'». Ζεὺς ὄρθιος ἀντωπὸς ἐκ τοῦ ἔμπροσθεν, φορῶν χλαμύδα καὶ χρατῶν ἐν τῇ δεξιᾷ ἄγγειον, ἐν δὲ τῇ ἀριστερᾷ σκηματρον, ἐπὶ τοῦ ὄπισθεν καθηταὶ ἀετός.

26) Ἐμπ. «Ἐτερον ὅμοιον «Ετους νεου ιερου Θ'». Ἡ αὐτὴ εἰκὼν καὶ διποκάτω στάχυς.

27) "Εμπ. «Ετερον ὅμοιον ἀνευ στάχυος, ἀλλ' ἀντιμετώπως εἰρίσκεται δαφνηφόρος ἢ κεφαλή». Αντωνίου τοῦ εὐσεβοῦς.

28) "Εμπ. «Ετερον ὅμοιον, ἀλλ' «ετους νεου ιερου Ι'». Ή αὐτὴ εἰκών ἐπὶ δὲ τῆς κεφαλῆς τοῦ Οὐεσπεσιανοῦ εὑρίσκεται ἀντωπὸς ἢ κεφαλὴ τοῦ Ἀντωνίου».

29) "Εμπ. «Ετερον ὅμοιον ἀνευ τῆς κεφαλῆς τοῦ Ἀντωνίου, ἔχον καὶ τὸ ἔτος ἐσβεσμένον.

ΤΑ ΤΟΥ ΤΙΤΟΥ.

30) "Εμπ. Κεφαλὴ Τίτου.

"Οπ. «Κοινον Κυπριον ετους Α'». Ναὸς τῆς Παφίας Ἀφροδίτης.

31) "Εμπ. «Αυτοκράτωρ» (οὕτω) «Τ. Ουεσπασιανος». Κεφαλὴ Τίτου δαφνηφόρος πρὸς τὰ δεξιά.

"Οπ. . . . ετους Η'. Ζεὺς ὄρθιος ἔχων ἐν τῇ ἀριστερῷ ἀετόν.

32) "Εμπ. «Ετερον ὅμοιον «Κοινον Κυπριων ετους Η'».

"Οπ. «Ο αὐτὸς τύπος· ἐν τῇ ἡμετέρᾳ συλλογῇ ὑπάρχει ἔτερον, μεγαλητέρου τύπου.

33) "Εμπ. «Αυτοκράτωρ Τίτος Καισαρ». Κεφαλὴ δαφνηφόρος Τίτου πρὸς τὰ ἀριστερά.

"Οπ. «Ετους νεου ιερου Θ'». Αφροδίτη Παφία ἐν τῷ ναῷ αὐτῆς.

34) "Εμπ. τὸ ἐμπροσθεν αὐτοῦ μέρος ὡς τὸ ἀνωτέρω.

"Οπ. «Ετους νεου ιερου Θ'». Ζεὺς ὄρθιος, γλαυμόδιος φορῶν καὶ κρατῶν ἐν τῇ ἀριστερῷ σκηπτρον, ἐπὶ τοῦ ὅποιου καθηται ἀετός.

35) "Εμπρ. «Αυτοκράτωρ Τ. Ουεσπασιανος». Κεφαλὴ Τίτου.

"Οπ. «Κοινον Κυπριων, ετους Η'». Τὸ σύμβολον τῆς Παφίας Ἀφροδίτης μεταξὺ δύο ἀστέρων ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ναοῦ αὐτῆς, οὐ τὸ ἀέτωμα ἔστι κεκοσμημένον διὰ συμπλέγματος ἐξ ἀνθέων ἑκατέρωθεν τοῦ ναοῦ λυγνία· κατωθει τοῦ ναοῦ ἡμικυκλοειδὲς προσάντιον μετὰ κλεισίματος.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΩΜΙΤΙΑΝΟΥ.

36) "Εμπ. «Δομιτιανος Καισαρ». Κεφαλὴ Δομιτιανοῦ δαφνηφόρο πρὸς τὰ δεξιά.

"Οπ. «Ἐτους νεου ιερου Θ'». Ζεὺς ὄρθιος.

37) "Εμπ. «Δομιτιανος Καισαρ». Κεφαλὴ δαφνηφόρος Δομιτιανοῦ πρὸς τὰ δεξιά.

"Οπ. «Ἐτους νεονιεροῦ Θ'». Ναὸς τῆς Παφίας Ἀφροδίτης, ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ὅποιου φαίνεται τὸ σύμβολον αὐτῆς.

ΤΑ ΤΟΥ ΤΡΑΪΑΝΟΥ.

38) "Εμπ. «Αυτοκρ. Καισ. Νερ. Τραϊανω Αριστω Σεβ. Γερμ. Δακ.» Κεφαλὴ δαφνηφόρος Τραϊνοῦ πρὸς τὰ δεξιά.

"Οπ. «Κοινον Κυπριων Δημαρ. Εξ. Γπατο Σ' η Ζ'» (ὅπερ βεβαίως ἀνταποκρίνεται τῷ ρωμαϊκῷ TR. POT. COS VI. καὶ VII). Ζεὺς ὄρθιος, γλαυμόδιος φορῶν καὶ κρατῶν ἐν τῇ δεξιᾷ ἀγγεῖον καὶ ἐν τῇ ἀριστερῷ σκηπτρον, ἐπὶ τοῦ ὅποιου καθηται ἀετός.

39) "Εμπ. «Αυτοκρ. Καισ. Νερ. Τραϊανω Αριστω Σεβ. Γερμ. Δακ.» Κεφαλὴ μετ' ἀκτίνων πρὸς τὰ δεξιά· διὰ γλαυμόδιος ἐνδεδυμένον τὸ σῶμα.

"Οπ. «Δημαρχ. Εξ. Γπατο. ΣΤ' Κοινον Κυπριων». Αφροδίτη Παφία ἐν τῷ ναῷ αὐτῆς.

40) "Εμπ. «Ετερον «Κοινον Κυπριων Γπατ. ΣΤ'». Κεφαλὴ, διὰ πέπλου κεκαλυμένη.

41) "Εμπ. «Νερ. Τραϊγω Αριστω Σεβ. Γερμ. Δακ.» Κεφαλὴ Τραϊνοῦ πρὸς τὰ δεξιά, γλαυμόδιος ἐνδεδυμένου.

"Οπ. Δημαρχ. Εξ. «Γπατο ΣΤ'». Κοινον Κυπριων. Τὸ σύμβολον τῆς Παφίας Ἀφροδίτης μεταξὺ δύο ἀστέρων ἐν τῷ ναῷ αὐτῆς, οὐ τὸ ἀέτωμα ἔστι κεκοσμημένον διὰ συμπλέγματος ἐξ ἀνθέων ἑκατέρωθεν τοῦ ναοῦ λυγνία, κατωθει τοῦ ναοῦ προσάντιον ἡμικυκλοειδὲς μετὰ κλεισίματος.

42) "Εμπ. «Ετερον, «Εξ. Γπατο Ζ'». Κοινον Κυπριων. Ζεὺς Σαλαμίνιος ιστάμενος.

ΤΑ ΤΗΣ ΔΙΔΙΑΣ ΚΛΑΡΑΣ.

43) "Εμπ. «Διδ. Κλάρα Σεβ.» Κεφαλὴ Διδιάς Κλάρας.

"Οπ. «Κοινον Κυπριων». Τὸ σύμβολον τῆς Παφίας Ἀφροδίτης ἐν τῷ ναῷ αὐτῆς.

ΤΑ ΤΟΥ ΣΕΠΤΙΜΙΟΥ ΣΕΒΗΡΟΥ.

44) "Εμπ. «Αυτοκ. Καισ. Λ. Σεπ. Σεουκρος». Κεφαλὴ δαφνηφόρος Σεπτιμίου Σεβήρου πρὸς τὰ δεξιά· ὁ Σεβῆρος φέρων γλαυμόδια.

"Οπ. «Κοινον Κυπριων». Τὸ σύμβολον τῆς Παφίας Ἀφροδίτης ἐν τῷ ναῷ αὐτῆς.

45) "Εμπ. «Ετερον. Κοινον. Κυπριων». Ο αὐτὸς τύπος.

46) "Εμπ. «Αύτοκ. Καισ. Λ. Γεστρος». Τὸ σύμβολον τῆς Παφίας Ἀφροδίτης μεταξὺ δύο ἀστέρων ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ναοῦ αὐτῆς, ἔχοντος ἀριτεκτονικὴν ίδιου ρυθμοῦ· ἐπὶ τοῦ ἀέτωματος ὑπάρχει ἡμισέληνος καὶ ἀστήρ, ἔτι δὲ τρεῖς ὄπατι· ἡ φεγγίται, ἐπὶ δὲ τοῦ ἐπιπέδου τῶν γωνιῶν τοῦ οἰκοδομήματος εὑρίσκεται ἀνὰ μέση περιστερά. Κάτωθι δὲ τοῦ ναοῦ ὑπάρχει ἡμικυκλοειδὲς προσάντιον μετὰ κιγκλίδων καὶ ἐν τῷ μέσῳ αὐτοῦ εἴσοδος μετὰ δύο ἀνοικτῶν θυρῶν. Ἐν τῷ μέσῳ τοῦ προσάντιον φαίνεται ιερὸς ιχθύς καὶ τρία σφαιρίδια. Ἐν αὐτοῖς περιπατεῖ περιστερά.

ΤΑ ΤΗΣ ΙΟΥΛΙΑΣ ΔΟΜΗΝΗΣ.

47) "Εμπ. «Ιουλ. Δομνα. Σεβ» Κεφαλὴ Ιουλίας πρὸς τὰ δεξιά· Οπ. «Κοινον Κυπριων». Εἰκὼν Ἀφροδίτης ἐν τῷ ναῷ αὐτῆς.

48) "Εμπ. «Ετερον. Κοινον Κυπριων». Ο αὐτὸς τύπος.

49) "Εμπ. «Κοινον Κυπριων» ἐν στερνῷ δάρνης.

50) "Εμπ. «Ιουλια Δομνα Σεβ». Κεφαλὴ Ιουλίας.

"Οπ. «Κοινον Κυπριων»· ἀνευ εἰκόνος.

51) "Εμπ. «Ιουλ. Δομνα Σεβ.» Κεφαλὴ Ιουλίας πρὸς τὰ δεξιά.

"Οπ. «Κοινον Κυπριων». Τὸ σύμβολον τῆς Παφίας Ἀφροδίτης ἐν τῷ ναῷ αὐτῆς.

ΤΑ ΤΟΥ ΚΑΡΑΚΑΔΔΑ.

52) "Εμπ. «Μ. Αντωνεινος Αυγουστος». Κεφαλὴ δαρηνηφόρος Καρακαλλα πρὸς τὰ δεξιά.

"Οπ. Κοινον Κυπριων. Τὸ σύμβολον τῆς Παφίας Ἀφροδίτης ἐν τῷ ναῷ αὐτῆς.

53) "Εμπ. «Αντώνεινος Αυγουστος». Κεφαλὴ δαρηνηφόρος. Καρακαλλα γενειάτου.

"Οπ. «Κοινον Κυπριων». Τὸ σύμβολον τῆς Παφίας Ἀφροδίτης ἐν τῷ ναῷ αὐτῆς, κεκοσμημένον διὰ τῶν αὐτῶν ὡς ἀνωτέρω κοσμημάτων, ἀλλ' ἐν τῷ μέσῳ τοῦ προσάντιον φαίνονται δύο ιχθύς ιεροὶ καὶ τὰ σφαιρίδια ὀλίγον μακράν· πρὸς τὰ δεξιά μικρὰ οἰκοδομὴν πυραμιδοειδῆς.

ΤΑ ΤΟΥ ΓΕΤΑ.

54) "Εμπ. «Αυτο. Καισ. Η. Σεπτιμιο; Γέτας» Κεφαλὴ δαφνηφόρος Γέτα πρὸς τὰ δεξιά· ἐμπροσθεν δόρυ.

"Οπ. «Κοινον Κυπριων». Τὸ σύμβολον τῆς Παφίας Ἀφροδίτης ἐν τῷ ναῷ αὐτῆς.

55) "Εμπ. «Αυτοκρατορ (οὕτω) Η. Σεπτιμιο; Γέτας». Κεφαλὴ δαφνηφόρος Γέτα.

"Οπ. «Κοινον Κυπριων». Τὸ σύμβολον τῆς Παφίας Ἀφροδίτης ἐν τῷ ναῷ αὐτῆς.

56) "Εμπ. «Ετερον. Κοινον Κυπριων». Νίκη βαδίζουσα, κρατούσα ἐν τῷ δεξιῷ στέφανον καὶ ἐν τῇ ἀριστερᾷ φοίνικα.

57) "Εμπ. «Αυτο. Καισ. Σεπτιμιο; Γέτας». Κεφαλὴ δαφνηφόρος Γέτα γενειάτου πρὸς τὰ δεξιά· ἐμπροσθεν δόρυ κείμενον πλαγίως ὑπὲρ τὸν ἀριστερὸν αὐτοῦ ώμον.

"Οπ. «Κοινον Κυπριων». Τὸ σύμβολον τῆς Παφίας Ἀφροδίτης ὡς ἀνωτέρω.

ΤΑ ΤΟΥ ΜΑΚΡΙΝΟΥ.

58) "Εμπ. Κεφαλὴ Μακρίνου.

"Οπ. «Κοινον Κυπριων». Νίκη βαδίζουσα.

Τοιαῦτα δέ εἰσι καὶ τοσαῦτα τὰ ὑπὸ τῶν Ρωμαίων ἐν Κύπρῳ κοπέντα νομίσματα.

ΧΡ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

(Πρόσθιος τοῦ ἐν Πρεβέζῃ Αἴγαυοι, ἐμποροδικοῖς).